

6.6.2008

Dnro 1840/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

KIRJALLISEN PÄÄTÖKSEN TEKEMINEN MAKSUSITOUMUSASIASSA

1

KANTELU

Kantelija arvosteli oikeusasiamiehelle 30.5.2006 osoittamassaan kirjeessä Turun kaupungin terveyskeskusta siitä, että hän ei ollut saanut maksusitoumusta hierojalle eikä myöskään perusteltua päätöstä maksusitoumusta koskevaan pyyntöönsä. Kantelija vaati, että oikeusasiamies järjestää hänelle maksusitoumuksen hoitoon.

3

RATKAISU

Olen perehtynyt asiaan, mutta katson, että asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä kantelijan hoidon järjestämisessä (jälj. kohta 4.1).

Maksusitoumuksen epäämässä noudatetun menettelyn osalta en myöskään voi katsoa, että Turun kaupungin terveyskeskus olisi menetellyt lainvastaisesti. Käsitykseni mukaan kantelijan oikeusturvan toteuttamiseksi hänelle olisi kuitenkin tullut antaa kirjallinen, perusteltu päätös maksusitoumuksen epäamisestä ainakin siinä tapauksessa, että hän sitä pyysi (jälj. kohta 4.2.).

Mitä tulee kantelijan pyyntöön maksusitoumuksen järjestämisestä, totean, että oikeusasiamiehellä ei ole toimivaltaa antaa määräyksiä viranomaisille.

4

PERUSTELUT

4.1

Maksusitoumuksen myöntäminen hierontahoitoon

Kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kunnan tulee järjestää kunnan asukkaiden sairaanhoito, johon luetaan lääkärin suorittama tutkimus ja hänen antamansa tai valvomansa hoito ja lääkinnällinen kuntoutus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (722/1992, muut. 1309/2004) 4 §:n mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät muun muassa hoitamalla toiminnan itse tai hankkimalla palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Turun kaupungin terveystoimen antaman selvityksen mukaan kantelija on saanut terveystoimesta fysioterapiaa krooniseen kipuoireyhtymäänsä. Kantelija oli kuitenkin toivonut saavansa erilaista, "paukka- ja irti repivää" hierontaa. Terveystoimessa ei ole pelkkiä hieroja eikä ostopalveluosoituksia myönnetä hierontaa. Varsinkin kroonisten kipupotilaiden kohdalla, jotka tarvitsevat moniammatillista seurantaan terveystoimessa, on tärkeää, että potilaat hoidetaan omassa yksikössä ja saadut tiedot ovat siten kaupungin lääkäreiden käytössä tarvittaessa. Selvityksen mukaan kantelija lopetti terveystoimen järjestämän fysioterapian 8.3.2006.

Kantelija on esittänyt, että hänen hoidon tarpeensa on todettu Turun hallinto-oikeuden ratkaisussa 26.5.2005. Totean täältä osin, että hallinto-oikeuden ratkaisu koskee toimeentulotuen myöntämistä fysikaaliseen hoitoon yksityiseen hoitolaitokseen. Päätöksessä on todettu, että "hierontaa on sinänsä pidettävä kantelijalle tarpeellisenä lääkinnällisenä kuntoutuksena." Hallinto-oikeuden päätöksessä on kuitenkin otettu kantaa vain toimeentulotuen myöntämisen edellytyksiin. Päätöksessä todetaankin, että sosiaalilautakunnan päätöksellä ei ole ratkaistu eikä voitukaan ratkaista sitä, olisiko Turun kaupungilla ollut velvollisuus järjestää kantelijalle mahdollisuus saada hierontaa.

Saadun selvityksen perusteella katson, että minulla ei ole aihetta epäillä Turun terveystoimen menettelyä lainvastaiseksi.

Tämä kannanottoni ei estä kantelijaa saattamasta kysymystä maksusitoumuksen myöntämisestä hallinto-oikeuden tutkittavaksi hallintoriita-asiana. Minulla ei ole mahdollisuutta arvioida sitä, olisiko hakemuksella menestymisen mahdollisuuksia.

4.2

Kirjallisen päätöksen antaminen

Hallintolain (434/2003) 43–48 §:ssä säädetään hallintopäätöksen muodosta ja sisällöstä. Siellä säädetään muun muassa, että päätös on annettava kirjallisesti. Päätös on perusteltava ja siitä on käytävä ilmi, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Jos päätöksestä ei saa valittaa, tämä on mainittava päätöksessä.

Lääkäriin päätös maksusitoumuksen epäämisestä ei kuitenkaan ole hallintopäätös. Kyseessä on lääketieteelliseen asiantuntemukseen perustuva hoitopäätös (kansanterveyslain 17 § ja terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain, 559/994, 22 §). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksestä ei saa valittaa.

Hallintolain eduskuntakäsittelyssä hallintovaliokunta kuitenkin korosti, että hallintolakia on sovellettava myös muuhun hallintotoimintaan kuin varsinaisten hallintoasioiden käsittelyyn (johon hallintopäätösten tekeminen kuuluu). "Keskeistä asiakkaan oikeuksien ja oikeussuojan toteuttamiseksi ei ole tunnustaa hallintoasiaa, vaan kyetä varmistumaan siitä, täyttääkö asia tai hallintotoimia suorittava viranomainen velvoitteensa asianmukaisesti" (HaVM 29/2002 vp, s. 5). Hallintovaliokunnan mietinnöstä käymielestäni ilmi, että hyvä hallinto saattaa toisinaan edellyttää hallintopäätöstä koskevien säännösten noudattamista soveltuvin osin myös muissa kuin varsinaisissa hallintoasioissa.

Maksusitoumuksen epääminen ei mielestäni täysin rinnastu tavanomaiseen hoitopäätökseen, vaan se muistuttaa eräiltä osin hallintoasian käsittelyä. Vaikka maksusitoumuksen epäämisestä ei voi valittaa, potilas voi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan saattaa kysymyksen kunnan velvollisuudesta järjestää hoitoa hallinto-oikeuden tutkittavaksi hallintoriitamennettelyssä. Asiasta voi myös kannella hallinnon valvontaviranomaisille tai ylimmille laillisuusvalvojille. Jos potilas saa päätöksen kirjallisesti, hänen on helpompi arvioida sitä, onko hänellä perusteita kääntyä hallinto-oikeuden tai valvontaviran-

omaisen puoleen.

Edellä kerrotun perusteella en voi katsoa Turun kaupungin terveystieteiden menetelleen lainvastaisesti. Käsitykseni mukaan kantelijan oikeusturvan toteuttamiseksi hänelle olisi kuitenkin tullut antaa kirjallinen, perusteltu päätös maksusitoumuksen epäämisestä ainakin siinä tapauksessa, että hän sitä pyysi.

5

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 ja 4.2. esittämäni käsityksen Turun terveystoimen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni.